

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
מועד הבחינה: ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מספר השאלון: קיץ תשע"ב, 2012
574,057102

גאוגרפיה ופיתוח הסביבה נתי"ב — ניתוח תופעות יסוד במרחב

יחידת לימוד אחת

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעה וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה חמש שאלות על חבל ארץ שלא נלמד. עליך לענות על ארבע שאלות, לפי ההוראות בגוף השאלון. לכל שאלה — 25 נקודות; סה"כ — 100 נקודות.

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אטלס משנת 1993 ואילך:

- אטלס אוניברסיטאי חדש, הוצאת יבנה (ללא המילון למונחי הגיאוגרפיה)
- אטלס כרטא — פיזי, מדיני, חברתי, כלכלי
- אטלס כרטא אוניברסלי

ד. הוראות מיוחדות:

- (1) רשום במחברתך את השם ואת שנת ההוצאה של כל אטלס שאתה משתמש בו.
- (2) כדי להמחיש את תשובותיך תוכל להיעזר בסרטוטים, בחתכים ובגרפים, לפי הצורך.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה). רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

/המשך מעבר לדף/

נתי"ב — ניתוח תופעות יסוד במרחב (100 נקודות)

בשאלון זה תיבדק יכולתך להתמודד עם שאלות העוסקות בחבל ארץ שלא למדת עליו, בעזרת מיומנויות גאוגרפיות ומיומנויות חשיבה ברמות שונות. השאלון מבוסס על ניתוח מפות באטלס ועל נתונים המובאים בשאלון.

חבל הארץ שהשאלון עוסק בו הוא פרו.

בעמוד 8 בשאלון זה יש מפה של פרו.

זכור: המידע הגאוגרפי נמצא לא רק במפות החבליות והפיזיות שבאטלס, אלא גם במפות העולמיות והנושאיות (כמו אקלים, אוכלוסייה, כלכלה).

רשום במחברתך את השם ואת שנת ההוצאה של כל אטלס שאתה משתמש בו (אטלס אוניברסיטאי חדש, אטלס כרטא).

ה ש א ל ו ת

עליך לענות על ארבע שאלות: על שאלה 1 (חובה), ועל שלוש מהשאלות 2-5. (לכל שאלה — 25 נקודות)

ענה על שאלה 1 (חובה).

1. **מיקום ומבנה**

א. תאר את המיקום של פרו ביבשת אמריקה הדרומית, וציין את כל המדינות הגובלות עמה.

(5 נקודות)

ב. (1) במפה של פרו (בעמוד 8) מסומנים שלושה יישובים במספרים 1-3: איקיטוס,

פיורה, קוסקו.

בחר בשניים מיישובים אלה, וציין באיזו יחידת נוף נמצא כל יישוב.

(2) תאר שני מאפיינים פיזיים של כל אחת מיחידות הנוף שציינת (סך הכול — ארבעה

מאפיינים) מן הרשימה שלפניך:

— גובה ומבנה פני השטח (טופוגרפיה)

— הידרולוגיה

— מבנה גאולוגי

(12 נקודות)

ג. לפניך רשימה של אסונות טבע שהתרחשו או עלולים להתרחש בפרו.

— רעידות אדמה

— התפרצויות געשיות

— צונאמי

בחר באחד מאסונות הטבע האלה, וקבע באיזו מיחידות הנוף בפרו יש סיכוי שהוא יתרחש

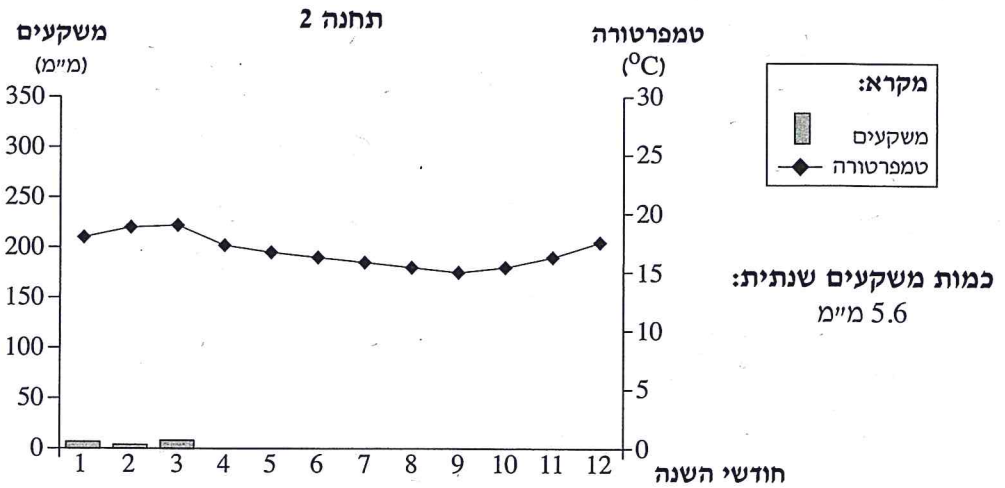
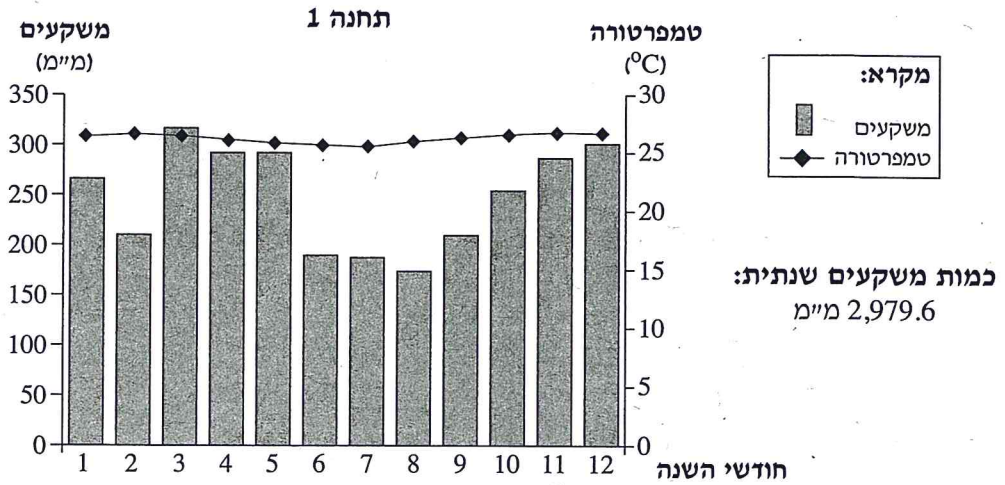
בעוצמה רבה. נמק את קביעתך. (8 נקודות)

/המשך בעמוד 3/

ענה על שלוש מהשאלות 2-5.

2. אקלים

בקלימוגרפים שלפניך מוצגים נתוני אקלים של שתי ערים בפרו: טרוחיו ואיקיטוס. (הערים מסומנות במפה.) עיין בקלימוגרפים, וענה על הסעיפים א-ג.

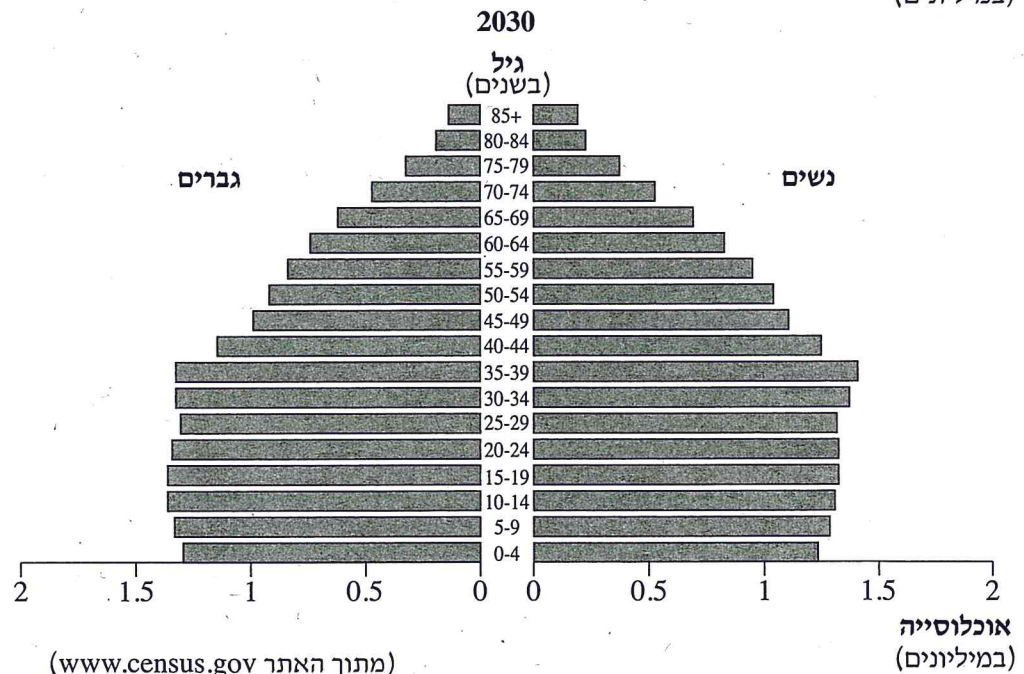
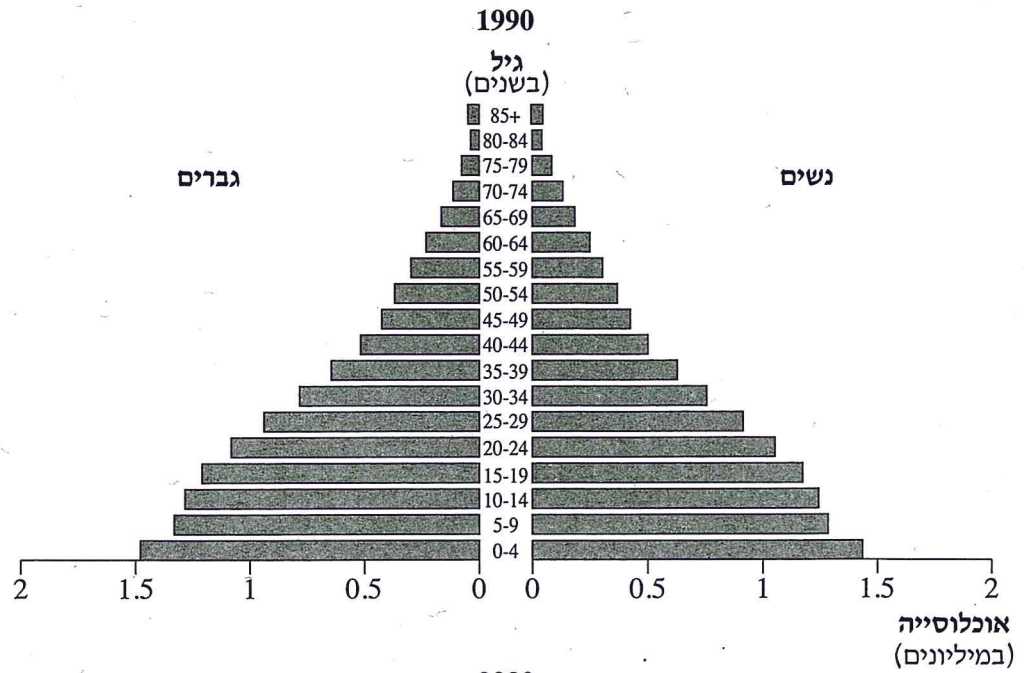

(מתוך האתר www.worldweather.wmo)

- א. תאר שלושה הבדלים במאפייני האקלים של שתי התחנות, וקבע על פיהם איזו תחנה מייצגת את טרוחיו, ואיזו תחנה מייצגת את איקיטוס. (10 נקודות)
- ב. הסבר גורם אחד המשפיע על כמות המשקעים בתחנה 1, וגורם אחד המשפיע על כמות המשקעים בתחנה 2. (8 נקודות)
- ג. רק כ-3% מהשטח של פרו מעובדים עיבוד חקלאי. תאר שני גורמים אקלימיים המסבירים עובדה זו. (7 נקודות) /המשך בעמוד 4/

3. אוכלוסייה

עיין בשתי פירמידות הגילים של פרו, אחת משנת 1990 והאחרת – התחזית לשנת 2030, וענה על הסעיפים א-ג.

(מתוך האתר www.census.gov)

/המשך בעמוד 5/

(שים לב: סעיפי השאלה בעמוד הבא.)

א. על פי פירמידות הגילים, תאר את השינויים במבנה הגילים של פרו בשנים

1990-2030 בשלושת התחומים האלה:

— שיעור ילודה

— תוחלת חיים

— אוכלוסייה תלויה

(6 נקודות)

ב. הסבר גורם אפשרי אחד מתחום התרבות לשינוי בשיעור הילודה.

הסבר גורם אפשרי אחד מתחום הפיתוח הטכנולוגי לשינוי בתוחלת החיים.

(10 נקודות)

ג. תאר שתי השפעות אפשריות של השינויים שתיארת בסעיף א, על החברה ו/או על הכלכלה

של פרו. (9 נקודות)

/המשך בעמוד 6/

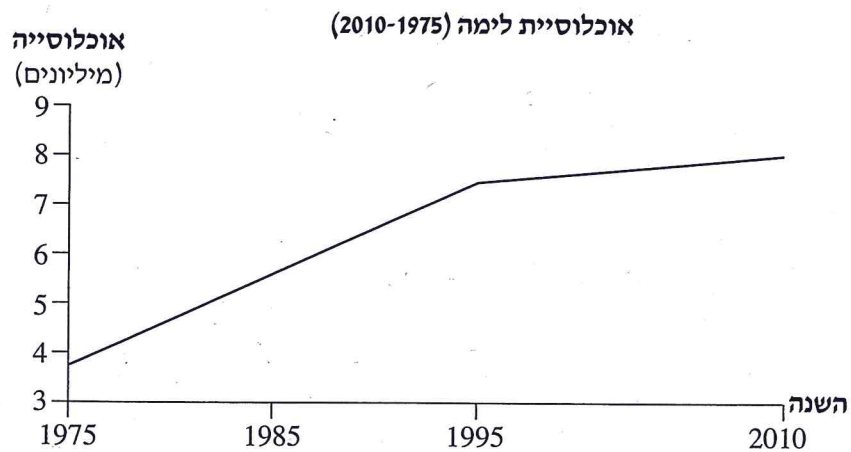
- א. בטבלה שלפניך מוצגים נתונים על אוכלוסיית הערים הגדולות בפרו. עיין בטבלה, וקבע מהו המדרג העירוני בפרו. הסבר גורם אפשרי אחד להתפתחות מדרג זה. (7 נקודות)

אוכלוסיית הערים הגדולות בפרו

העיר	האוכלוסייה
לימה	8,472,935
ארקיפה	815,166
טרוחיו	790,459
צ'יקליו	574,408
פיורה	441,769
איקיטוס	370,962
קוסקו	348,935

(מתוך האתרים www.census.gov ; www.en.wikipedia.org)

- ב. לימה היא העיר הגדולה בפרו.
 ג. תאר יתרון אחד ושני חסרונות במיקום של העיר. (9 נקודות)
 ג. בגרף שלפניך מוצגים השינויים בגודל האוכלוסייה בלימה בשנים 1975-2010. עיין בגרף, וענה על השאלה שאחרי.

- חלק את התקופה 1975-2010 לשני שלבים, על פי ההבדל בקצב הגידול של האוכלוסייה. הבא הסבר אפשרי אחד לקצב הגידול בכל שלב (סך הכול – שני הסברים). (9 נקודות)
 /המשך בעמוד 7/

5. תיירות

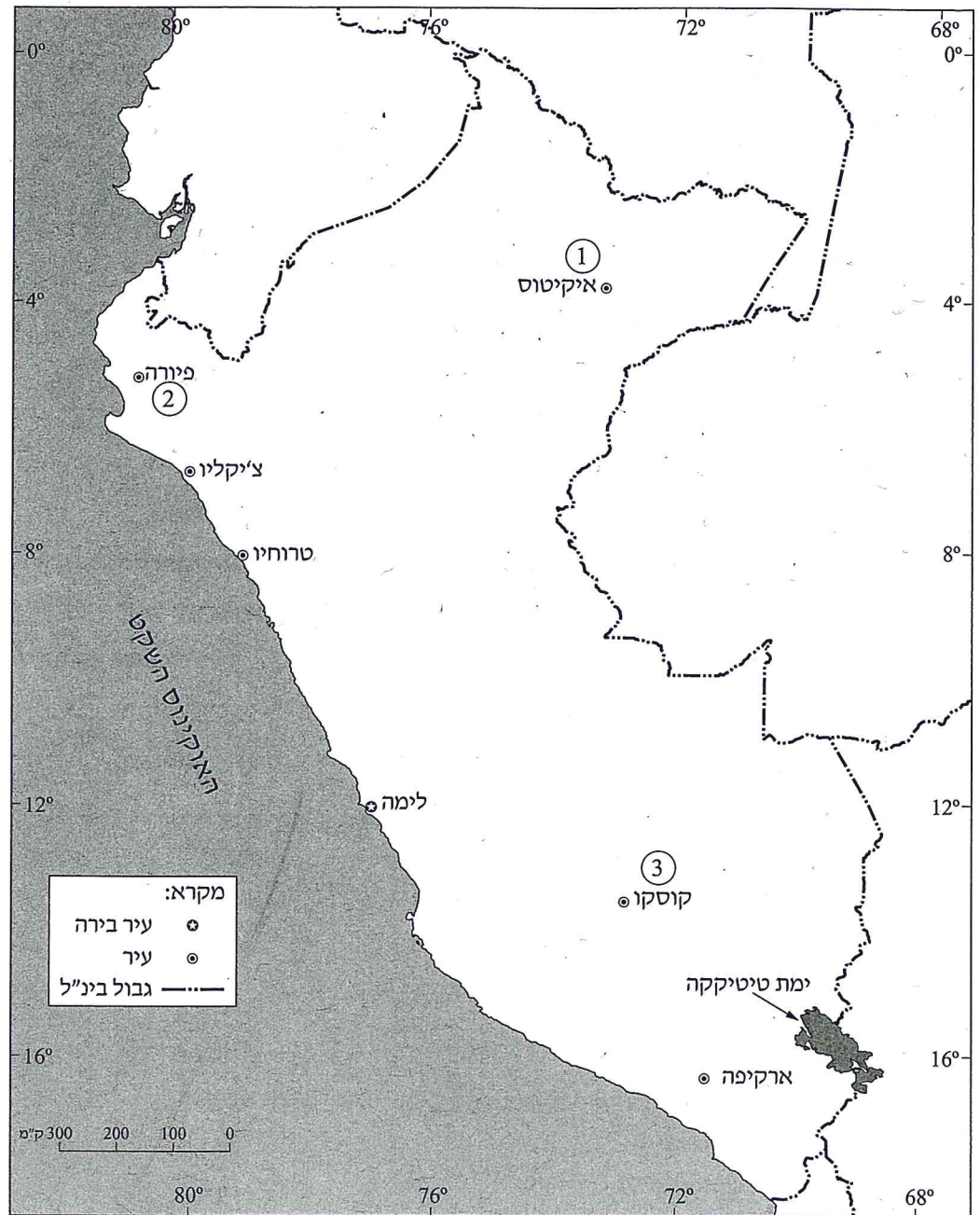
קרא את הקטע שלפניך, וענה על הסעיפים א-ג שאחרינו.

אם תשאלו תיירים על איזו מדינה בדרום אמריקה אסור לוותר, התשובה תהיה ככל הנראה פרו, והסיבות לכך רבות. בפרו התקיימו תרבויות מרתקות רבות עד הכיבוש הספרדי במאה ה-16. לאחר הכיבוש הפכה המדינה למרכז החשוב ביותר של הספרדים באמריקה הדרומית. הם בנו בה ערים קולוניאליות רבות, שבהן שולבה בנייה מקומית מסורתית עם בנייה חדשה בהשפעה אירופית-ספרדית. בפרו אתרים רבים של תרבויות עתיקות, שהמפורסם שבהם הוא העיר מאצ'ו פיצ'ו, "העיר האבודה" של שבט האינקה, שלא נתגלתה על ידי הספרדים ולכן נשמרה היטב. מאצ'ו פיצ'ו, על בנייני הענק שלה הבנויים אבנים עצומות מסותתות להפליא, נחשבת לאחד מהאתרים המרהיבים ביותר באמריקה הדרומית. פרו גם שמרה על הגיוון האתני שבה - כמחצית מאוכלוסייתה הם אינדיאנים, רובם צאצאי האינקה, השומרים על תרבותם הייחודית ועל אורח חייהם המסורתי.

- א. על פי הקטע, תאר שני גורמים שמושכים תיירים רבים לבקר בפרו. (8 נקודות)
- ב. תאר שני גורמים נוספים (שאינם מוזכרים בקטע) שמושכים תיירים רבים לבקר בפרו. (9 נקודות)
- ג. הסבר השפעה אפשרית אחת של פיתוח התיירות על פרו, וקושי אחד בפיתוח התיירות במדינה. (8 נקודות)

/המשך בעמוד 8/

מפה של פרו

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך